

Szőnyi Márton

A magyar szabadságért. Szikra, Budapest, 1946. p.151. (p.140-141)

1944 őszén a Bükkben hősi halált halt három magyar partizán.

Szőnyi Márton, a csoport parancsnoka, 26 éves volt. Rangja: zászlós, repülőtiszt. Gépét 1941 nyarán lelőtték az oroszok. Fogságba került, idehaza azonban már a háborús esetek listáján szerepelt a neve. Apja, a Nemzeti Bank portása, már meg is siratta. Nevelése a Horthy-korszak polgári ifjúságának nevelése volt, semmit, vagy semmi jót nem hallott a Szovjetunióról. Addig azt hitte, a magyar nép szabadságáért harcolt a szovjet ellen. A hadifogságban kinyílt a szeme, megtanulta gyűlölni a népelnyomó úri bandát. Önként jelentkezett partizánszolgálatra, derekasan harcolt, csoportparancsnok lett. Az ukrainai partizánok között töltött nyolc hónapot. Haza akart jönni, itthon akart harcolni a fasiszták ellen. Ejtőernyővel dobták le a Bükk rengetegébe társaival együtt.

Ősz Szabó János, a Szőnyi-csoport politikai biztosa, 24 éves volt. Földműves, koldusszegény szüleinek zalai vályogkunyhójában látta meg a napvilágot. Sok hányódás után Bácskában talált magának otthont. A megszálló horthysta hódítók önkényeskedéseinek láttán érezte, hogy neki, mint földművesnek, mint embernek, de mint magyarnak is, az elnyomottak, a vajdasági szabadságharcosok mellé kell állnia. Az illegális mozgalom egy csoportjával őt is elfogták. A véredek Délvidéken, ha lehet, még embertelenebb eszközökkel kínozták áldozataikat, mint idehaza. A büntetés is kegyetlenebb volt, mint idehaza. Ősz Szabó Jánost nyolc társával együtt halálra ítélte a „délvidéki specialista”, Dominics vérbírósága. Az akasztófa árnyékában ötüeknek megkegyelmeztek, négyet közülük kivégeztek. A hóhérok azonban tévedtek, ha azt hitték, hogy ezzel az alamizsnával megvásárolták a fiatal forradalmár lelkiismeretét. Amióta szembenézett a halállal, még keményebb, még határozottabb lett.

Vácra került, a politikai foglyok közé. Az elvtársi közösség, a közös tanulás még jobban kitágították látókörét. Fogolytársaival együtt besorozták a fegyencszázadba, melynek tagjai közül, Szombathelyiek számítása szerint, egynek sem lelt volna szabad hazatérni. Sebesülten esett fogságba, a fogolykórházban meggyógyították. Ekkor már napnál világosabbá vált benne a tudat, hogy a faszmust csak fegyverrel lehet elpusztítani és feltétlenül el is kell pusztítani, ha a békét és népünk szabadságát akarjuk.

Így lett partizán Ősz Szabó János. Nyolchónapos ukrainai partizánkodás után őt is ledobták ejtőernyőn a Bükkbe, későbbi hősi halálának színhelyére.

Harmadik társuk Csizmadia Gyula volt. Pécsi bányász, 34 éves, három gyerek várta otthon.

Szőnyi Márton, Ősz Szabó János, Csizmadia Gyula, a katonatiszt, a földműves, a bányász felismerték, hogy közös az ellenségük. A közös ellenség elleni harcban haltak hősi halált, a Bükk-hegység erdeiben.
